

Sritis ir tikslai:

- Seka žinomus nurodymus:
  - su nepažįstamais kalbėtojais,
  - naujose situacijose.

Veikla

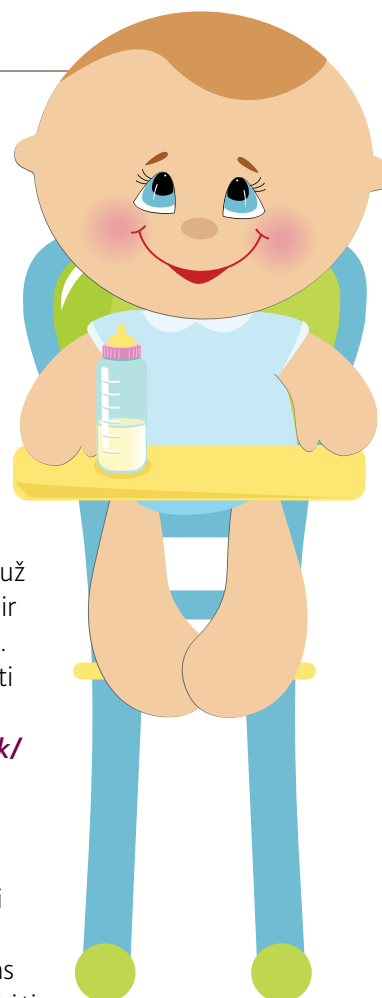
11 savaitę pirmiausia vaiką mokėte klausyti ir sekti nurodymus žinomame kontekste, o vėliau mažiau žinomoje situacijose. Šios savaitės tikslas – perkelti šį tikslą į platesnį gyvenimą ir užtikrinti, kad vaikas gali suprasti gerai žinomus nurodymus, kai juos pasako ne taip gerai pažįstamas žmogus arba kai jų nesitikima.

Veiklos:

Darželis. Galite dalyvauti su kitomis motinos, turinčiomis mažus vaikus ar eiti su vaiku į grupinius užsiėmimus. Tai puikios galimybės, grupėse kalbant su savo vaiku, pasitelkti kitų motinų ar suaugusiųjų pagalbą ir tikėtis, kad jis supras paprastus nurodymus už namų ribų. Paprašykite mamų bendrauti tarpusavyje, ir kad paklaustų vaiko vienos ar dviejų pagrindinių frazių. Jeigu vaikas nesuvokė frazės, pamokykite mamą padėti jam suprasti jos prašymą. Frazės, kurias vaikas gali suprasti: **„Paduok/nunešk tai savo mamai“**, **„Nusiauk/pasiimk batus“**, **„Sudėk atgal“**, **„Ateik čia“**, **„Sėskis“**.

Parduotuvės darbuotojas. Pavyzdžiui, jūs galite turėti pažįstamą parduotuvės darbuotoją, paštininką ar kaimynus, su kuriais pastoviai bendraujate, ir kurie gali būti pasiruošę padėti bendrauti su jūsų vaiku. Panašiu būdu, kaip ir vaikų darželyje, pasakykite asmeniui kelias frazes, kurias vaikas supranta ir paprašykite jo pasišnekėti su jūsų vaiku. Tai gali būti tokios frazės: **„Parodyk man savo ____“**, **„Paduok tai mamai“**, **„Atsiųsk bučinuką“**, **„Pamojuok labas (viso gero)“**.

Prisiminkite! Jūsų vaikas turi gebėti suprasti mažiau pažįstamus kalbančiuosius ir žinomą kalbą už namų ribų. Sudarant vaikui galimybę tai naudoti su kitais žmonėmis, kurie pasiruošę padėti, jūs padidinsite vaiko gebėjimus ir pasitikėjimą savimi platesniame pasaulyje. Visko, ko vaiką mokote, ateityje bus reikalinga, kad vaikas tarptų sėkmingu nepriklausomu suaugusiuoju. Dabartinė praktika ir apibendrinimas padeda gerus pagrindus ateičiai!

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Supranta turėjimą:
  - mano,
  - mamos.
- Tema: Skalbiniai.

Veikla

Jeigu vis dar prisimenate, 5 savaitę vaiką mokėte „turėjimo“ koncepcijos. Tai buvo ikikalbinis lygmuo. Šios savaitės tikslas – mokyti kalbos, kalbėjimo, įtraukiant šią koncepciją. Dabar jūsų vaikas yra spontaniško vieno žodžio kalbos vystymosi etape, jis bendrauja šiais pavieniais žodžiais, įtraukdamas juos į trumpas ir į žargoną panašias frazes. Dabar svarbiausias jūsų darbas yra užtikrinti, kad su vaiku kalbate paprastomis trumpomis ir frazėmis. Visuomet planuokite sudėtingesnę kalbą (vienu lygiu aukščiau) negu dabartinis vaiko kalbos lygis. Tokiu atveju jis girdi tolimesnį kalbos pavyzdį.

Veiklos

- „Slėpynės“ su šeimos narių asmeniniais daiktais ar drabužiais. Pavaizduokite vaikui, kai kažką randate: „**O, pažvelk, tai tėčio laikrodis**“. Tada liepkite vaikui surasti daiktą, priklausančią tėčiui, ir sakykite pavyzdį iš naujo. Jūsų vaikas gali pamėgdžioti asmens vardą, rastą daiktą ar abu žodžius, tačiau nesitikėkite, kad vardo galūnę ištars, panaudos teisingai. Jeigu vaikas kažką randa ir sako „Mamos“, modeliuokite frazę, „**Taip, tai mamos megztinis**“. Vaikas turėtų pamėgdžioti jums du žodžius „Mamos megztinis“. Praktiškai jūsų vaikas gali pamėgdžioti daugiau žodžių, negu jis naudoja spontaniškai, todėl dabar tikėtis ilgesnių pamėgdžiojimų.

Tema: Skalbiniai

Šią savaitę vaikui leiskite padėti tvarkytis su skalbiniais. Tai veiksminga, mokantis „turėjimo“ žodžių.

- Frazės: Fui! Šie drabužiai yra nešvarūs. Įdėk juos. Įpilk. Puiku! Dabar jie nepurvini.
- Žodynas: purvinas, šlapias, vanduo, muilas, skalbimo mašina, ne šlapias, ne purvinas.

*Prisiminkite! Nemokykite priešingybių tuo pačiu metu. Šią savaitę yra „purvinas ir nepurvinas“, „šlapias ir nešlapias“ tol, kol vaikas išmoks šiuos žodžius. Vėliau galite supažindinti su „švarus ir sausas“.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Spontaniškai naudoja žodžius, parodydamas nebuvimą:
  - nieko nėra,
  - nebėra (dingo),
  - viskas.

Veikla

Pirmą kartą su „nebuvo“ sąvoka vaiką supažindinote 4 savaitę. Vaikas greičiausiai pamėgdžiojo žodžius „nieko nėra“ ar „dingo“, kai parodėte pavyzdį. Šios savaitės esmė – suteikti vaikui kuo daugiau galimybių spontaniškai naudoti šią kalbą. Keletą veiklų, esančių žemiau, galite organizuoti, suteikdami situaciją vaikui naudoti šią kalbą. Atminkite, kad šioje kategorijoje norite, jog vaikas spontaniškai naudotų žodžius, kuriuos jis jau žino. Naudokite „laukimo“ ir „raginimo“ technikas, skatindami jį kalbėti. Jeigu jums reikia pateikti pavyzdį, vaiko vokalizacijos turėtų būti laikomos pamėgdžiojimu, o ne spontaniškomis.

- Valgio metu lengva sudaryti galimybes iš anksto planuoti. Jeigu vaikas žaidžia ir tuo metu jūs jį kviečiate valgyti, leiskite jam atsinešti žaislą ir padėkite jį į šalį. Pasakykite vaikui, kad jis galės žaisti su žaislu tada, kai baigs valgyti. Kai jis baigia, vaikas gali pasakyti „Nieko nėra“, parodydamas, kad nori susigrąžinti žaislą.
- Vonios kambaryje esančiose dėžėse ar lentynose laikykite tik šiek tiek esančių priemonių, kurių pakuotėse belikę nedaug: vonios putų, šampūno, dantų pastos, popierinių servetėlių ir kt. Kadangi vaikas sukasi aplink savo kasdienybę, jis turės daug galimybių pasakyti „Nieko nėra“, kai pabaigs naudoti priemonių likučius.

Ant virvelės surišame 2 cm ilgio karoliukus. Tai įdomi veikla, kuri taip pat lavins vaiko smulkiąją motoriką. Karoliukus ir virveles sudėkite į dvi dėžutes, kurios bus skirtos jums ir jūsų vaikui. Verdami karoliukus, parodykite vaikui, kad ketinate padaryti vėrinį arba apyrankę. Į savo dėžutę įdėkite 6–8 karoliukus, o į vaiko tik 2. Jūs turėsite užbaigtą apyrankę, kurią galėsite nešioti, o jūsų vaikui nepakaks ir turės galimybę pasakyti „Nieko nėra“, „Nebėra“.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

Sritis ir tikslai:

- Mėgdžioja garsą /n/ skiemenyse su:
  - /a/ – namas
  - /o/ – nosis
  - /u/ – nulis
  - /i/ – Nilas
  - /e/ – ne

Veikla

Kalbos vapėjimas

Fonema /n/ lengviau tariama skiemens pradžioje ir žodžio viduryje. Jeigu vaikas spontaniškai kalboje taria garsą /n/, tada pradėkite nuo balsių ir dvigarsių, kuriuos girdite vaiko kalboje. Jis gali tarti garsą /n/ žodyje „Ne“, jeigu šį žodį naudoja spontaniškai. Jeigu šio garso negirdite vaiko žargone, tai reikės planuoti tokius etapus:

- pradėkite nuo balsių skiemens pradžioje: /na/, /no/, /nu/, /ni/, /ne/;
- jeigu vaikas sugeba tarti skiemenis, esančius aukščiau, tai siekiant užsibrėžto tikslo tarkite balsius ir dvibalsius;
- jeigu vaikas gali tarti įvairius balsius su fonema /n/ skiemens pradžioje, perkeltkite šį garsą į skiemens vidurį: /ana/, /ono/, /unu/ ir kt.;
- išmokus tarti šią fonemą skiemens viduryje, pereikite prie balsių su fonema /n/ skiemens pabaigoje: /an/, /on/, /un/ ir kt.

Taisyklės

- Visada stenkitės naudoti balsių ar priebalsių derinius, kuriuos vaikas sako spontaniškai, kad paskatintumėte naudoti naujas kombinacijas. Pereikite nuo žinomo prie nežinomo garso.
- Plėskite tarimo galimybes, tardami naujus priebalsius žodžio pradžioje, t.y. tokioje padėtyje, kur yra lengviausia ištart.
- Palengvindami ištarimą tarkite balsius su priebalsiais derinyje.

Veiklos

- Pasirinkite mėgstamą vaiko veiklą pagal ankstesnius kalbos tikslus.

Data	Ką Jūsų vaikas darė?

2. Audiovizualinės (AV) technikos ir strategijos

- Klausymasis visose aplinkose.
- Visų pašnekovų klausymasis.
- Ėjimas iš žinomo konteksto prie naujo.

3. Savaitės pasaka: Merry North „Nebėra“ (All Gone). Playhouse Publishing, 2005.

- Tai mokomoji knygutė su kiekviename puslapyje esančiais judančiomis atsidarančiomis durelėmis ar varteliais. Knygelėje yra piešiniai su gyvūnais, valgančiais tam tikrą maistą. Patraukus juostelę, maistas dingis.
- Tai puiki knygutė šios savaitės tikslui sustiprinti (tema – „Nebėra“). Kiaulė valgo grūdus, o patraukus virvutę, maisto „nebėra“. Beždžionė valgo bananus – patrauk virvelę ir „nebėra“.
- Skaitykite knygutę drauge su vaiku keletą kartų per savaitę ir greitai, patraukęs virvelę, vaikas spontaniškai sakys „Nebėra“.
- Ši knyga taip pat supažindina su gyvūnų valgomo maisto įvairove. Paskaitę šią knygutę, paimkite nuotraukas iš 16 savaitės, kai lankėtės zoologijos sode. Pakartojant šią patirtį, jūsų vaikui bus lengviau išmokti apie įvairius gyvūnų ėdalus.

4. Savaitės dainelė: „Žvaigždelė“

Žodžiai: „Kas ten žybsi danguje, (pridėti delną prie kaktos)

Stebuklinga švieselė? (rankomis rodyti „saulutes“)

Ten žvaigždelė, ten mažytė, (rodyti, kad labai mažytė)

Danguje lyg perlas švyti (kurioj vietoj šviečia)

Žvaigždužėle, tu šviesi,

Kaip smagu, kad ten esi“.

- Dainuodami šią dainelę, darykite rankų ir pirštų judesius, tinkančius dainelei. Vaikas greitai išmoks judesius ir pradės kartoti kiekvienos eilutės paskutinį žodį.
- Kai matysite, kad vaikas jau pramoko, patys mažiau dainuokite, tik rodykite ženklus ir leiskite pasireikšti vaikui.
- Kaip ir daugelis vaikiškų eilėraščių, šiame yra besirimuojantys žodžiai, kiekvienos eilutės gale.
- Smagiai leiskite laiką ir akustiškai pabrėžkite besirimuojančius žodžius.

